

Szerkesztőség

Via S. Andrea T'royer ház.

Amministrazione

Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:

Egy évre Per 1 anno 6.— fit
Félévre 6 mesi 3.—
Negyedévre 3 1.50
2 órára 2 1.—
Különböző 1 évre . . . Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:

Főlvétetnek árszabály szerint a kiadó hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:

Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppelikh B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1890 július 6

Megjelenik minden vasárnap

6 Luglio 1890

Az osztrák magyar Lloyd osztrákosítása.

A monarchia külügyminiszterének az osztrák delegációban tett nyilatkozata az osztrák-magyar Lloydot illetően erősen gondolkodtatóba ejtette az illetékes köröket. Általában az a vélemény, hogy a Lloyd osztrákosítása nagy terhet ró a monarchia mindkét államára. Mert Ausztriának gondoskodnia kell a hajóraj versenyképessé tételéről, a mit csak úgy érhet el, hogy ha a már meglévő hajóit renováltatja, és a még szükséges hajókat, a melyek nélkül nagyobb járatok teremtésére a Lloyd képtelen a mai hajóival: beszerzi. Mind a két dolog nagy pénzkidrással jár tagadhatatlanul. Ha a közösség fenmaradna, természetesen a monarchia másik felére is hozzájárulnának a hajórajújításteremtésének költségeihez, míg ellenkező esetben ez egészen Ausztriára hárulna. Egészen természetesen dolog, hogy Magyarországra is hasonló kiadás vár, a mely jóval nagyobb lesz az eddigieknél, a melyet a „közös” Lloydra fizettünk. Hanem a helyzet egészen más, mint Ausztriában.

A Lloyd tulajdonképpen csaknem kizárólag osztrák érdekek szolgálatában állott, és nem a quota arányában szolgált bennünket. Másodszor meg: akármilyen keveset is fizettünk a fentartására (pedig bizony nem is olyan nagyon keveset), megis csak tőlünk egy meglehetősen idegen intézményre ment az, a mely semmiképpen sem volt a miénk. Ha pedig külön társulatot szervezünk, vagy a mi azzal e tekintetben egyre megy: Az Adriát fejlesztjük versenyképessé: akármennyit is költünk rá, a miénk lesz az, a nemzet speciális és általános érdekeit szolgálja. Itt nem lehet szó: áldozatról. Akármennyit és akármilyen nehezen is költünk a magyar érdekei ápolására, az mind nem áldozat.

Csak hogy több oldalról azt az érve hozzuk: végeredményében igen szép a dolog és csak helyeselhető az elválasztás: hanem addig mit csinálunk, míg nekünk nem lesz hajórajunk? Ausztriának könnyű, ő mégis kap annyit, a a mennyivel ideiglenesen közvetíteti kereskedelmét, de nekünk alig marad hajónk, leszámítva az Adria hajóit. — Ez az egyik legfigyelmre méltóbb ellenérve, a

Lloyd osztrákosítása ellen. Pedig az egész kérdés megoldása valószínűleg Kolumbusz tojás. Az feltétlenül igaz, hogy nekünk, míg nem csinálunk, nem lesznek hajóink; valamint az is, hogy egy nap alatt nem lehet hajórajt csinálni. Csak hogy szinte optikai csalódásban vagyunk, mikor az ügy közjogi természetét összezsavarjuk a kereskedelmivel. Hogy a Lloyd osztrák lesz, az nem azt jelenti, hogy többet Fiuméba be nem teszi a lábát, hiszen egyedül egy kikötőnek nem szolgálhat egy hajóraj! Ha ez az elv állna, akkor mi sohasem látnánk angol, francia, spanyol stb. hajót. A Lloyd, ha még osztrák is, nem lehet el Fiume nélkül. Sőt ha osztrák lesz, ép az lesz a legtermészetesebb törekvése, hogy a kezébe kerítse a Fiume kereskedelmének a közvetítését.

Azon esetben pedig, ha mégis elmaradna, legkevésbé sincsen o kunk forgalom csökkenés miatt aggodni, mert a Lloyd által közvetített forgalom nem oly nagymérvű, hogy annak megszüntetése kikötőnk forgalmára nézve életkérdést képezzen.

Hogy mily kevésbé emeli kikötőnk áruforgalmát, arról legtiszt-

tább képet nyerünk, ha szemügyre vesszük a legutóbbi 10 évre vonatkozó forgalmi kimutatásokat, illetőleg csak is azon évről szólót, mely az utóbbi évtized alatt kikötőnk legnagyobb forgalmát tünteti elő és ez az 1888-ik évi.

Ezen forgalmi kimutatás szerint kikötőnknek az 1888 évi össz-forgalma 5276385.6 métermáza, 5717506.3 darab és 58848 köbméter tett ki és ugyancsak e kimutatás szerint a Lloyd társulat gőzösei e forgalom közvetítéséhez csak 331049.7 meter m., 1206611 darab és 289 köbméterrel járultak hozzá — tehát alig 6%-át közvetítették. Mily csekély lehet e közvetítés a többi években, ha e legerősebb forgalmi évben alig számba vehető részt képez?

Megjegyzendő azonban, hogy a fentebbi számadatokban kitüntetett forgalomnak jelentékeny részét képezik a keleti kikötőkbe behozott nyerstermények, melyeket a Lloyd hajók vizsztatő utjokban csekély árral szállítanak a nyugati-kikötőkbe már csak azért is, hogy üresen ne kelljen visszatermiók, miáltal jelentékeny versenyre kelve a mi nyers terméneinkkel, annak árát tetemesen alászállítják s mi ezen gazdasági-

A „FIUME” TÁRCZÁJA

A kávé.

(A Fiume eredeti tárczája).

Kis dolgok gyakran nagy dolgokat eredményeznek. Régi bölcs igazság, a melynek nem ártott az idők kétségbeeső vasfoga, mely annyi szép mondást gyakran a mondó emlékével együtt megemészti, összemorzsol.

Mert például elhinné nekem valaki, hogy az a kis zöldes sárgás színű kis bab, a mi egyben másban hasonlít ugyan a paszulyhoz, hanem azért roppant sok minden választja el őt a demokratinus szerény főzeléktől: nem volt sok drámának és vígjátéknak a szülőanyja. Közönségesen úgy nevezik, hogy kávé.

Míg valahol Arabia pusztán termett, senkitől észre nem véve olyan volt, mint valami nem ismert lángész. Ha jól emlékszem, valami Hamid nevezetű ur ember fedezte fel a még eddig nem ismert szerény növényt, és élvezni kezdte.

Ez a Hamid úr foglalkozására nézve jámbor dervis volt. Dervis társai a Fikre a próféta a másik lelkiudvát bizta, kérdőre vonták Hamid urat, hogy vajon nemzárta-e az ő lelkiudvosságának ez a bab? Hamid ellenben azt felelte, hogy a mint ő tapasztalta, az újatosságot benne rendkívül való módon e-

meli és közelebb érezi magát az éhez, a mióta ez a bab a földi tápláléka.

Egy gondolom, hogy a mi öreg asszonyaink is ilyenformán gondolkoznak. Az ember azt vélné, hogy a menyország előlése nem is kell egyébb, csak bizonyos számú eszéze kávé kiirtése — azért iszszák olyan mohón azok, a kik már koruknál fogva közelebb érezték magukat a másik világhoz.

Hát kérem van is abban valami, a kávénak én is tulajdonítok bizonyos csodaejét. Például mikor a templomban pap Iszákról, Jakobról és a többi ilyen bibliai erényű férfiakról és asszonyokról van szó: nemde elalásznak asszonyaink? Mikor pedig a kávé mellett — nem ugyan hasonló név, hanem Kerekes Pálnétól, Tyukodinérol, meg a szomszéd leány erényeiről van szó: valamennyien ébren vannak. Én legalább sohasem láttam kávé mellett alvó asszonyokat.

És ha tovább megyünk még egy lépéssel, belátjuk, hogy a kávénak világtörténelmi jelentősége van, legalább is annyi, a mennyi Kártágo bevételenek, vagy a francia forradalomnak, mindjárt meg is mondom, hogy miért. Mert a Kártágo bevétele egy egyszerű hatalmi kérdést oldott meg, a franciaforradalom pedig a társadalmi szervezkedésnek adta meg az első lökést, míg a kávé az erkölcsöket emeli — rendszeren ugyan nem azokért a kik iszszák. A mellett nagyon eredeti portéka. Kétféle leve van. Az

egyiket úgy nyelik, hogy megpörköelve porrá törlik, leszűrik, megozakkrozzák, a másik leve pedig cukrozatlanul azok iszszák meg, a kik az elsőből nem élveztek.

A mellett a statisztikának hallhatatlan szolgálatot tesz a kávé. Nem megy fel-désbe a jöbarátok egyetlen mozdulata, szava, ténye, a kávévás közben tudja meg a „város” a házasságtöréseket, a mire pedig mindenek véleménye szerint a statisztikának feltétlenül szüksége van. Azonkívül pontosabban ismertetik a születési és halálozási statisztikát, mind a kettőnek az inlokait ügyesebben ki módolják, mint Splényinek akármelyik szemfüles detektívje. E mellett még általánosan elismert tény, hogy kávévás közben az emberek nagyon sokat tudnak. Már pedig az is csak figyelemre méltó tény, hogy az ember szellemi tehetségeire képes olyan hatással lenni a kávé, hogy tőle gyakran többet tudnak annál is, a mennyi elég lenne.

És azt gondolják hölgyeim és uraim, hogy ez a sok tudás, főképen pedig ennek nyilvánítása csupán a hölgyek priviligiuma? Ó nagyon csalódnak. A férfiak is vetélytársaik ezen a téren. A különbség mindössze annyi, hogy önök a kávé fehérebben iszszák, és nem a kaszinóban. Hanem az eredmény ugyan az. Egy egy új hír zamatosabb, ha kávévás közben hallják meg, vagy adják tovább, a megjegyzések csipősebbek.

Őszintén szólva, a legjobban szeretem azt a jelenetet, mikor a kerek asztal körül mind a hat pici száj egyszerre mozog, mindenki a szomszédnak magyarázza meg az általa szőnyegre hozott tárgy botányos természetét. Maglehat, hogy mind a hatan egy forrásból merítették, hanem különbözőképen fogták fel a tárgyat, ennek következtében nem ismerték fel a közös eredetet.

És el kell ismerni, hogy még tudomány szempontból is érdekes ama botányos természetű ügyeket a legvégsőbb parányig felboncolnak. Tanulhat belőle a filozof, analog át vehet róla az orvos, a vegyész.

Elvégre az erkölcsöket is mint a fehér ruhákat mosni kell. A különbség csak annyi, hogy míg a fehér ruha tisztul, a mások erkölcsi meg annál piszkosabbak lesznek a sok mosástól; de abban megegyezik a két mosás, hogy csak akkor szűnnek meg, ha elszakadt a mosni való.

Mindezek után kinek volna merésze azt állítani, hogy a társadalmat nem a kávé tartja fent, mert az ő jóízének lehet köszönni, hogy az „alapkö” a tiszta erkölcs oly gondos ellen őrizőkre akadt, mely ha megdől: a „társadalom oszlopa” menten összerokkadnak a társadalommal együtt.

Scirocco.

lag rossz üzlet fenntartására a társulatot jelentékeny összeggel segítyezük.

A mi a levánteit postát meg a személy forgalmat illeti, arra meg bátran rá mondhatjuk már most is, hogy csak volt. Azt mindenki beismeri, hogy úgy a személy forgalom, mint a posta szállítványok nagyobb része csak inkább a gyorsabb közlekedő levánteit vasutat választja, mint a Lloydnak nem épen elegendő gyorsjáratú hajóit s hova-tovább annál kevésbé fogjuk igénybe venni, mert ha a vaskapu szabályozásával a Duna magnylik, úgy bizonyosan ez lesz legrovidebb és legolesőbb vízi utunk keletre.

Szóval minden körülmény arra mutat, hogy az osztr. magyar Lloyd jelenlegi állapotában semmi körülmények közt tovább fenn nem maradhat, s belátható dolog, hogy elterjedt rossz hire a társulat jelenlegi hiányai által istápolva hova-tovább alássa a volt hatalmas gőzhajózási társulat existenciáját, mely bizodelemből csak is oly módon menekülhet, ha az osztrák kormány az egész társulatot alaposan reorganizálja és pedig olyképen, hogy hajórajának versenyképessé átalakításához szükséges kölcsönt részére kieszközli s azon kívül a jól megválasztott kikötők közt fenntartott rendszeres járatot az ut hossza arányában külön-külön megfelelően szubvencionálja s ami fő: „egy urnak szolgálata” szegődtesse legyen: osztrák Lloyd és szolgálja Ausztria érdekeit.

Hogy a közösség megszüntetésének megjött az ideje, mutatja a nagy por. melyet a kérdés a hir-lapokban és általában a publicista világban felvert.

D. D. A.

A fume-velencei hajójaratok június havi áruforgalma. A Schwarz Lipót-féle fume-velencei hajójaratok f. évi június havi összeforgalma 5583.3 méter mázsát tett, melyből a behozatalra 1002.9 q, a kivitelle pedig 4580.4 met. mázsa esik.

A kivitellé a főbb árukat képe-ték: cserkivonat 117.5 q. sör 147.5 q. tengeri 2738.5 qn. bor 140.5 qn. ásvány-víz 84 qn. buza 607.6 qn. papír 15 q. butor 19.8 q. behozatalnál rizs 106 q. gyékény 84 qn. riczinusolaj 71.6 qn. kén 50 qn. bórók 144.4 qn. faolaj 13.1 qn. márvány 21 qn. kender 153.3 qn. vaskénag 61.9 qn. korpá 100 qn. festő-föld 16 qn.

Záró ünnepély a fumei állami elemi és felsőbb leányiskolában. A Lakos Károlyné igazgatása alatt álló m. kir. áll. elemi és felsőbb leányiskola növendékei f. évi június hó 28-án szombaton tartották meg ez évi záró ünnepélyüket az iskola épület nagyertermében. Az ünnepélyt megelőzőleg a „San Vito” templomban ünnepélyes istentisztelet tartatott, mely alkalommal a növendékek Smithné Todorfi Berta tanítónő vezetése alatt Kempter miséjét, és Smithné által ártirt Ave. Mariát orgona kísérettel meglepő precizitással énekelték.

Az ünnepély az istentisztelet után vette kezdetét, az igazgató, a tanstestület és szép számú közönség jelenlétében.

Az általános érdem sorozatok felolvasása s a tanév folyamán előfordult fontosabb mozzanatok felemlítése után

Lakos Károlyné az intézet igazgatója magyar és olasz nyelven szép szavakban fejtegette az intézet hivatását, mely beszédnek magyar szövegét alábbiakban közöljük:

Tisztelt Szülők!

Intézetünk záró ünnepélye alkalmat nyújt nekem, hogy röviden felsoroljam mindazon előnyöket, melyek a leány gyermekre — a nőre szólnak, ha alapos széleskörű műveltségben részesül.

Egős meggyőződés, hogy a nő sorsát leginkább a szellemi műveltség emelése által javíthatjuk. A szív és ész emeli ki a nőt a tehetetlenség és a társadalom nagy részének előitétele alól. A tágabb ismeretkör gyakrabban kibékíti a nőt helyzetével, mint a korlátolt műveltség, mert tisztult fogalmakkal látja kötelességeit s bármilyen körülmények között, még a balsorsban is könnyebben talál megnyugvást, ha művelt, kivált-ha műveltségét erkölcsi és vallási ihlet hatja át. Ha a nő lelke erkölcsi érzelmekben gazdag, ha a hit forrása lelkéből fakad — Istenben és önmagában bizni megtanult: akkor a kötelességek teljesítése is könnyebb és kedvesebb lesz. A hivatásért lelkesülő nőt nem kell soha félteni, hogy házi körét s mindennapi kötelességeit el fogja hanyagolni. A gyermekben is azonnal felismerjük a gondos, a művelt anya kezének nyomát. Az izlés, a külső rend, a zavartalan béke. sőt a boldogság szárait a nő, az anya tartja kezében — s nem túloznunk, ha azt állítjuk, hogy a nemzetek műveltségi fokát, a nők műveltségi foka szabja meg.

Iskolánk feladata lévén művelt lelkű, hazafias szellemű leányokat nevelni: ennek elérésére elég időt és alkalmat engedünk, hogy a gyermek a betűk megismerésétől kezdve az ismeretek oly magaslataira emelkedjék, hogy szerzett fogalmait helyesen használni, azokat helyesen megítélni tudja s azokból helyes következtetéseket vonhasson azaz: gondolkodni és tenni megtanuljon. Azonban a jó tanítás a nevelésben nyilvánvaló leginkább s azt minden komolyan gondolkodó tudja, hogy — különösen a leányoknál a nevelés módja nagyobb fontosságú, mint magában véve a tanítás — s miután a növendékek idejük legnagyobb részét mégis csak a tanórákon kívül töltik el s legtöbbet a család körében vannak; lehetetlen, hogy az iskola az anyák segítségével el ne legfontosabb feladatnak — a nevelésnek — megfelelhessen; azért kérjük az anyákat támogassanak minket nehéz munkánkban, nyújtsanak segédkezet az által, hogy időnként gyermekeik fogvatkozásait velünk megismertessék és az iskola figyelmében ne tételezzenek fel soha rosszakaratot, hanem azt az eszközt, mely célhoz vezet, ha a gyermekek minden tette és gondolata nemcsak az iskolában esik megfigyelés alá, hanem a szülők a legszigorúbban ellenőrzik tetteiket. Csak így fog a tanító és szülő egysül erővel munkálkodni — s lehetővé tétetik, hogy a nevelési akadályok és hiányok könnyebben leszenek legyőzhetőek s a nevelési hatás könnyebben kiegészíti egymást.

Még néhány szót növendékeinkhez kívánok mondani és pedig azokhoz, kik szavaimat megértini és felgöngyi képesek. Különösen arra gyelmeztem és in tem. Önöket, hogy azt a ragaszkodást s tiszteletet tartsák meg a jövőben is, mely ekkoráig az intézethez kötötte. Vessék be mélyen szíveikbe, hogy az intézet tantestületének minden egyes tagja szellemi és erkölcsi életüknek hű és szerető öre volt s hogy a szülők után mi vagyunk azok, kik figyelemmel és szeretettel szoktuk ellesni szívük legtitkosabb érzeményeit és szívük, lelkük egy nyitott könyv előttünk, melyben mi gondosan lapozgatunk s abból lelki életük minden vonását megismerjük. Sokszor tapasztalhatták, hogy úgy van, — Önöket senki jobban nem ismeri, mint a tanító — mint mi!

S most midőn elhagyják az intézetet, részint csak rövid időre, részint pedig nem térnek többé vissza — vigyék magukkal szeretetünket és a számtalan jó tanácsot, melyeket a lefolyt tanév alatt töltök hallottak, éljenek azokkal okosan — s gondoljanak mindig öszinte ragaszkodással és hálával jóakaróikra.

A beszéd végeztével a jelen volt szülők általános meglegedésüket s köszönetüket nyilvánították a derék igazgatónőnek, kinek az elért szép eredményben kétségkívül legnagyobb része volt.

Olvasóinkhoz!

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük június hó végével lejárt, arra kérjük, sziveskedjenek előfizetőseiket megújítani, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket ezentúl sziveskedjenek lapunk kiadó hivatalába küldeni s az előfizetés megújításánál, valamint a lap szétküldésére vonatkozó egyéb föl-szólásnál egy címszalagot mellékelni sziveskedjenek, s ha a lap esetleg késve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, leg-helyesebb egy levelező lapon a „Fiume” kiadóhivatalát Baltara P. könyvnyomdája (Via Adamich) orról azonnal értesíteni, mely azonnal intézkedik a panasz orvos-lása iránt.

Helyi és külföldi hírek.

Gróf Zichy Ágost kormányzóknak, ki a delegáció ülésére mult hó 10-én a fővárosba utazott, mint értesülünk napokkal ezelőtt családjával együtt nyári tartózkodási helyére Kálozdra utazott.

Kinevezés. A magy. kir. tengerészeti hatóság Cosulich Miklós cs. és kir. sorhajó hadnagyot, Kardos László, Kovacevich Dusán és Bacich Ferencz keresk. tengerészeti hajóhadnagyokat hoz-zuzáratu hajós kapitányokká és Columbus Antal, Cosovich József, Cosulich Simon Lajos és Schnauz Ireneo tengeré-szeket hajó hadnagyokká nevezte ki.

Margit főhercegnő esküvője. Margit főhercegnő esküvője Thurn-Taxis Albert herceggel, véglegesen július 15-én délelőtt tíz órára tűzött ki. Az esketést a budai kir. palota Zsigmond-kápolnájában Simor bibornok-hercegprímás végzi. Esküvő után József főherceg palotájában családi ebéd lesz; az ifju pár még aznap Regensburgba utazik.

Tanulmányi utazás. A helybeli cs. és kir. haditengerészeti akadémia végzett növendékei f. hó 1-én kedden reggel 8 órakor indultak az „Erzherzog Friedrich” korvet hajón szokásos tanulmányi utjokra Dalmáciába és a Joni tenger szigeteire.

Gyász. Thian Antal a martinschiz-zai vesztegintézet nyugalmazott felügyelője, Mócs Zsigmond lapunk szerkesztő-tulajdonosának apósa hosszas betegség után éltének 80-ik évében f. hó 3-án. reggeli 10-órakor elhunyt.

A megboldogultnak hűlt tetemeit nagy-számú család, rokon és jó barát kíséretében tegnap előtt f. hó 4-én, d. után 6 órakor vitték örök nyugalomra.

Övintézkedés a kolera ellen. A kereskedelmi miniszter a tengerészeti hatósághoz a következő távirati rendelkezlet intézte: Ragályos bejegések behurcolásának megakadályozása végett a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök és a pénzügyminiszter urakkal, valamint az osztrák kormány-ny. l egyetértőleg a rongyoknak, ócska ruházatoknak, ócska alattságoknak és köteleknek, használt fehéremű-knek, és használt ágyneműknek behoza alát és átvitelét Spanyol országból és Kis-Ázsiából is tiltom. Ezen rendelet azon napon lép hatályba melyen az az illető rév-, illetve vámhivataloknak tudomásá-ra jnt.

Utasok ellenőrzése a Lloyd gő-zösön. Az osztr. magy. Lloyd igazgató tanácsa a mult napokban rendelkezlet a dott ki, melyben felhívja az ő szes ügy-nökségeket, hogy az utasok ellenőrzé-sére kiadott utasításait szigorúan betartassák. Ezen utasítások szerint a Lloyd gőzösök indulásánál f. évi július hó 1-től a következő rendszabály lép életbe:

A menetrendben kitüntetett indulási idő előtt egy negyed órával csegettűfj

jelzés adatik, hzgy mind azok, kik az utazásban részt nem vesznek, távozzanak a hajóról. Ennek megtörténtével a hajó felszálló hidja eltávolíttatik és kezdetét veszi az utasok ellenőrzése, s ha az utasok között olyan is találatik, kinek utazásra szóló jegye nincsen, köteles nem csak a jegy árát, de büntetés fejében annak 10%-át is megfizetni, mely összeg azonban 50 krczárnál nagyobb összeg nem lesz.

A bajai kir. főgimnázium tanu-lói városunkban. Lapunk mult szá-mában tettünk említést Fiume nyári ven-dégeiről a magyar országi kiránduló diák csoportokról, kik különösen az utóbbi időben nagy számban érkeznek kikötő városunkba, tengeri kereskedelmünk meg-szemlélé-ére.

Ma ismét egy újabb csoportról, a ba-jai gimnáziumi növendékekről kell em-lítést tennünk, k k f. hó 2-án este ér-keztek városunkba, honnan érdekes kirándulásokat téve Abbaziát, majd Pólat tekintették meg s e hó 4-én Trieszthe hajóztak, honnan tegnap térték vissza városunkba a Deák szállóba, hol fumei collegákkal társas vacsorát tartottak.

Szünidő kirándulások. Városunk kirándulást rendező bizottsága értesít, hogy az iskolai szünidő alatt: négy na-gyobb szerű tengeri kirándulást fog ren-dezni és pedig Albonába, Cher-oba, Pó-lába és Zarába, mely kirándulásokon, tekintve az olesó viteldijakat, a sze-gényebb sorsnak is családostul részt ve-hetnek.

A kirándulásokra a Lloyd társulat-nak egyik nagyobb gőzöse fog használatni, melyet a Lloyd minden egyes alkalommal kizárólag e célra enged át.

Kirándulás Rómába. A római „Club alpino italiano” ünnepélye alkal-mával a fumeiek kirándulást terveznek Rómába.

A kirándulók a Sverljuga és Társa cég „Póla” nevű gőzöskével f. hó 9-én kedden indulnak és még ugyanaznap este Anconában kötnek ki, honnan va-suton utaznak tova Rómába.

„Il corriere di Fiume.” E czim alatt fog városunkban legközelebb nap-világra jutni egy új napilap Pillin A. a „Voce del popolo” egyik volt munka-társának szerkesztése alatt. Ha e hir megvalósul, úgy Fiumének összesen öt lapja és pedig négy napilap és egy heti lapja lesz.

Fiume-kelet-indiai tengeri ha-józási részvénytársaság. Több fumei tőkepezés Ossoinak Lajos rizs-hántoló gyári igazgatóval élükön egy fume-keletindiai tengeri hajózási rész-vénytársaság alakítását tervezik oly czéllal, hogy a helybeli rizskeményítő és rizshántológár évi rizs szükségletét e vállalat szállítsa.

Az itteni tőkepezések e célra már tekintélyes összeget irtak alá s 300 ezer forintot be is fizettek a helybeli hitelbanknál.

Az új hajózási társulat alaptőkéje mint értesülünk egy millió forint lesz. A társulat egyelőre csak egy gőzöst fog vásárolni, és pedig oly nagyságut, hogy az minden egyes utazása alkalmával 25—30 ezer métermázsa nyers rizs szállításán képes legyen.

Ez valóban dicsejére méltó eszme volt az illető kezdeményezőtől s óhaj-tandó volna, hogy a helybeli közaljfi-nomító gyár is e példát követve, nyers-közalaj szükségletének szállítására ha-sználjon egy fumei gőzhajózási társasá-got alakítsa.

A fumei m. kir. állami elemi polgári fiúiskola és ipartanfolyam 1889-90-ben. A fumei m. kir. állam elemi és polgár fiúiskola ez évi „Ertesi-tője” valóban örvendetes adatokat tár elénk az intézet fokozatos fejlődése és az év alatt elért eredményekről.

Mondhatjuk, hogy ez intézet — mely a nemzeti irányu nevelés terén fontos fe-ladat teljesítésére van hivatva, évről-évre

fokozat-dig sz fel. Evi re iga szülők ismert az ele anyany lam hű sajít.tj tetés anyany got, a könyve nulják Ezu végett lők ére tetzet ár, mel ban kö A f gári fiú osztály bir és zettség nézve áll. Az növend dek az osztály növend volt az 26 nén Az tartjuk tanfoly szerint összes előadás órán át man t tartalt megfog lók cso portnak április folyam tes tan vizsgála f. év sz pedig s számár A lünk, h napokb melyne irtak a megigé sához a vénytár tani. Fontos rendel 1890 ju Zen poc 39-4 gla losc „juni ika 157 Rav „juni ika m.” tégli niza

fokozatosan fejlődik s. hovatovább mindig szebb és szebb eredményeket mutat fel. Évi „Értesítője”, melyet Donáth Imre igazgató szerkesztett, bevezetésül a szülőkhöz szólva az intézet működését ismerteti, különösen pedig kiemeli, hogy az elemi osztályokban a tanuló saját anyanyelvének gyakorlása mellett az állam hivatalos nyelvét, a magyart is elsajátítja; mert míg a tanuló az ismeretét, alkalmával folyton használt olasz anyanyelven bevégzik az előírt tanulmányokat, addig a begyakorlásnál egészen könnyen — mintegy játszva — megtanulják a magyar nyelvet.

Ezután az iskolai év története, a bevégeztet tananyag ismertetése és a tanulók érdemrendjének elsorolásaival az intézetet érdeklő iskolai közleményekre tér át, melyeknek főbb adatait az alábbiakban közöljük:

A fiumei m. kir. állami elemi és polgári fiúiskola négy elemi és hat polgári osztályon kívül két ipartanfolyammal is bír és tantestületet általában kiváló képzettségű szakértők képezik, mely számra nézve összesen 17 tanárból és tanítóból áll.

Az intézetbe ez évben összesen 246 növendék vétetett föl; ebből 184 növendék az elemi, — 62 pedig a polgári osztályokra esik. A múlt évben fölvetett növendékek száma 201. Anyanyelve nézve volt az intézetben 59 magyar, 131 olasz, 26 német és 29 horvát.

Az értesítő tartalmából szükségesnek tartjuk még felemlíteni a magyar nyelvű tanfolyamra vonatkozó adatokat, melyek szerint a múlt év folyamán a tanfolyamra összesen 42 hallgató iratkozott be. Az előadások 2 csoportra osztva heti 3-3 órában a Kavinjak Gyógy és Belső Kórházban tartották. Később az influenza rojtotán megfogott a tanulók száma s a hallgatók csoportban egyesítettek, a mely csoportnak több tagja kitarotam tanult egész április hó végéig, a mely napon a tanfolyam dr. Berghoffer József kir. helyettes tanfelügyelő jelenlétében megtartott vizsgálatot bezárított. A jövő tanfolyam f. év szeptember hóban megnyílik, még pedig szükség esetén kezdők és haladók számára.

A jövonatuvasút ügye. Értesítünk, hogy a lóvonatú vasút építő-ére a napokban egy részvény társulat alakult, melynek tagjai azonnal 89 ezer forintot irtak alá, sőt Poschich A. F. tőkepénzes megígérte, hogy a munkát végre hajtásához a még szükséges összeget a részvénytársaság rendelkezésére fogja bocsátani.

A kik Fiumétől husz kilométernyire nyaralnak.

— No hát mulattok é sokat a nyaralóban?
— Oh dehogya mulatunk. Hétköznap épen semit; de vasárnap azután bőségesen kipotoljuk.
— Es hogyan pótoljátok ki vasárnap?
— Úgy, hogy bejövünk Fiuméba.

A cs. és kir. hadi tengerészet köréből. A „Zrinyi” cs. és kir. korvet-hajó, mely missiói útjára múlt hó elején indult, távirati jelentés szerint f. hó 1-én érkezett Singaporeba.

A „Zrinyi” hat napig fog Singaporeban borgonyozni s azután ismét keletnek veszi útját.

Színházi ügyek. A ideiglenes színházi bizottság a színház bérbeadásának ügyében a napokban tartá első ülését, melyen beérkezett ajánlatok közül mint legmegfelelőbbet Fabbri triestri vállalkozót fogadta el, oly kikötéssel, hogy ez ajánlat részleteinek megállapítását nevezett jánlattelvével személyesen fogja elintézni.

Zónatarifa Oroszországban. Baross kereskedelmi miniszter zónatarifa-jának sikere — ügylátszik — meglátható az orosz kormányt is amennyiben a varsói lapok szerint a Pétervári kormány elhatározta, hogy az orosz országi vasutakon behozza a zónatarifát.

Fiume kikötőjének hajó forgalma június 15 től július 1-ig. Fiume kikötőjében e lefolyt két hét alatt a 10 tonnán aluli hajók kivételével megfordult összesen 472 hajó és pedig érkezett 225 indut 247.

Ezek közül gőzös 178 vitorlás 294. Lobogó szerint 358 osztrák magyar 91 olasz, 18 angol, 4 görög és 1 török.

A zónatarifa eddigi eredményéről megjelent hivatalos adatok igen örövendetes eredményt mutatják ez üdvös reformnak. A m. év augusztus 1-től f. évi május végéig ugyanis a személyforgalom 10,065,170 utasra rugott, a mi az előző évi hasonló időszakhoz képest 6409699 utassal több. A bevételek e személy forgalom után 8973286 forinttal vagyis 1586199 forinttal magasabba rugtak.

A nemzetközi távirókongresszus. mely a különböző államok kiküldötteiből ez idén Párisban ült össze, több e észlelt újítást határozott el, melyeknek hasznát az újításek életbe léptetése után közvetlenül élvezni fogjuk. Különösen a távirati díjak mérséklésében szép eredményeket mutathat fel a kongresszus; így

például a monarchiának és Franciaország közötti távirati díjat szavankint 20 centimes-ről 15-re szállította le; több kérdésnek tisztázása azonban a jövő kongresszusra maradt, mely Budapesten fog megtartatni.

Az osztrák zónatarifa és a forgalmi eszközök szaporítása. — Az ausztriai államvasutak személyszállító díj-szabásának leszállítása következtében a vasut igazgatósága 100 új személykocsit rendel 500 ezer forint értékben. Azonkívül másfélszeres hordképességű teher-szállító kocsit is szereznek be. Nehány hó óta 13 mozdony vásárlása iránt foly tárgyalás, minthogy a szükséglet igen sürgős. A teherkocsik hordképességeinek emelése következtében a vasuti sinek sulyát is emelni fogják. A Goilath-sin, mely folyóméterenkint 45 kilogramm sulyu, nem alkalmaztatván, 41 kilogrammos sint fognak lerakni Ausztriában.

Osztrák-magyar vámkonferencia. A Törökországgal kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások annyira haladtak, hogy nemsokára a szerződés megkötése fogja követni. A külügyminiszterim már felszólította az osztrák és a magyar kormányt, hogy július 4-ére küldjék ki megbízottjait a vámkonferenciába, hogy a nuncziatúra tudósításai fölött tanácskozzék s az internunciaturát esetleg újabb utasításokkal ellássa. A konferencián a külügyminiszterimot Glanz báró, a magyar kormányt Mikalovics és Andreánszky báró miniszteri tanácsosok, az osztrák kormányt Kalchberg báró udvari tanácsos, Forkasch és dr. Aibral fogják képviselni.

Uj közvetlen személydíj-szabás életbe lépése a kelettel való forgalomban. Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország közötti közvetlen forgalomban július hó 15-ével új személy- és podgyász díj-szabás lép hatályba, mely Bécs, Budapest és Oderberg, valamint a m. kir. államvasutak budapesti zónai vonalán k néhány állomásáról Szerbia, Bulgária és Törökország fontosabb állomásaira, valamint a nevezett Balkán államok egymás közötti forgalmában a keleti express vonat, továbbá gyors és személyvonatokra közvetlen menetdíjakat és podgyász díjtételeket tartalmaz. A menetdíjak tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg a zóna díj-szabás tételeit vétettek számításba, az addigi közvetlen menetárakkal szemben tetemesen alászállítottak.

Egységes díjtételek fára. A m. kir. állam vasutakon, valamint az arad-temesvári vasut, számos - völgyi, pécsbarosi, mohács-pécsi, magyar államva-

sut társaság és a cs. és kir. szab. déli vasut társaság vonalainak állomásairól fenálló köteleki fadijtételek egyenlősítése határozatotott el oly módom, hogy az illető díj-szabásokba különböző fanemekre foglalt legolcsóbb díjtételek iognak alkalmaztatni.

Ez intézkedések folytán különösen távolabbi viszonylatokban és főleg dongákra nézve jelentékeny — kocsinként egész 23 frtig terjedő viteldíj mérséklések állanak be.

A legkellemesebb szórakoztató egy jó lap s ezt csak 6 forintért megszerezheti minden család, ha megrendeéli a „Képes Családi Lapok” című szépirodalmi és ismeretterjesztő lapot, mely nemcsak hasznosan mulattató, értelem érzelme és izlés nemesítő olvasmányokat nyújt olvasóinak, hanem „Nő a házban” című mellékletével há tanácsadója a család minden tagjának s gyönyörű csak kiváló művészek által eredő képeivel a szép érzéket is fejleszti. Hogy magasztos céljának a „Képes Családi Lapok” mennyire megfelel; azt legjobban bizonyítja ama közkedveltség, a melyben részeseül s előfizetőinek évről évre szaporodó száma.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egész évre 6 frt. félévre 3 frt, negyedévre 1 frt, 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legzélszerűbben postautalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutalványokkal. A legújabb szám következő változatot tartalmazmal jelent meg:

A 27. szám tartalma: *Egy szép hyena.* (Eredeti regény a „Képes Családi Lapok” számára. Folytatás és vége.) Tolnai Lajostól. — *Amotlam, hogy!...* (Költemény.) Kalmár Ernőtől. — *A fogadott gyermek.* (E beszédes. Folytás.) Kondor Lajostól. *Élet ur családja.* Dornier Somától. — *Hogyha...* (Költemény. Románból.) Szamosújváritól. — *Egy anyoka naplójából.* (Karczatol. Folytatás.) Mericzay Károly Irmától. *Babonaszabás szalomban.* (Folytatás és vége.) K. Beniczky Irmától. — *A ki megér: üdvözül.* (Karczatol.) Nagyné Szűcs Rebekától. — *Mindenféle. A két tükre* (Csevegés) Mefisztótól. — *Képeinkhez. Irodalom. Művészet. Hymen.*

Képeink: A tó tükre. — A közös reggeli. — A fürdő szobaciszusa.

Regény-melléklet: *A váloperék háza.* (Sárrenden Court.) Ista; Quida. Angolból fordította: Kalkai G. M. (161—176 oldalig).

Melléklet: *Hölgyek Lapja.* (Divatképekkel.)

Felelős szerkesztő: Schmidt Jakab. Segéd szerkesztő: Doroszlai Denk Árpád. Szerkesztő tulajdonos: Mócs Zsigmond.

Heti értesítő

Fiume kereskedelmi forgalmáról

1890 június 16-21-ig.

Tengeren behozott és kivitt fontosabb áruknak származási és rendeltetési helyszerinti kimutatása:

I. Behozatal.

1890 június 16-én.
Zengg liszt 24 qn. dara 184 qn. Liverpool öntöttvas 310 qn. hus 12 qn. vasárú 39-4 qn. zsír 26-9 qn. fonál 64-8 qn. Chioggia zöldség 50 qn. burgonya 15 qn. Volosca faolaj 0-9 qn.
június 17-én.
Ika gyümölcs 16-8 qn. Traghetto közsén 1570 qn. Santorino szantoriniföld 4160 q. Ravenna téglá 2100 qn.
június 18-án.
Ika gyümölcs 24-6 qn. Novi szállá 188 m³. Portotolle téglá 1350 drb. Ravenna téglá 900 qn. Spalato bor 168-7 qn. Stinizza erődészka 2060 drb.

1890 június 19-én.
Venezia gyékény 27 qn. márvány 22 qn. ricinusolaj 42-2 qn. septú 70 qn. Ika gyümölcs 24 qn. Pola bor 29-6 qn. Cattaro bor 51-9 qn. Zlarin rongy 33 qn. Traghetto közsén 2138 qn. Zára maraschino 41-8 qn. dara 20 qn. Chioggia téglá 1700 qn. Pucischie bor 29-3 qn. Ravenna téglá 1400 drb. Fianona bor 40 qn.
június 20-án.
Cattaro bórók 27 qn. faáru 22-9 qn. Zengg donga 3000 drb. Ika gyümölcs 15-4 qn. Santorin szantoriniföld 8000 qn. Traghetto közsén 660 qn. Pesaro téglá 280 qn. Lissa bor 147-6 qn.
június 21-én.
Smirne kötél 40-4 qn. bor 13-3 q. Zengg liszt 30 qn. Ika gyümölcs 15-4 qn. Triest üvegábla 14-3 qn. zsák 105-5 qn. kávé 36-1 bn. tengeri 723-8 qn. zab 305 vas 108-3 qn. pamutáru 10-5 qn. bórók 31-9 32-9 qn. olaj 12-6 qn. Zengg rongy 42-4 qn. Santorin szantoriniföld 2500 qn. qn. Traghetto közsén 320 qn.

II. Kivitel.

1890 június 16-án.
Triest kátrány 23-8 qn. talk 50 qn. Pernambuco liszt 2009 qn. Zanzibar papír 10-9 qn. bor 32 qn. Cattaro liszt 160 q. rizs 51 qn. rha 16-3 qn. bor 10-9 qn. zab 10 qn. vasárú 11-7 qn. pamutáru 15-6 qn. dara 10 qn. bor 15-6 qn. cukor 89-5 qn. Smirne cukor 300 qn. papír 21 qn. szesz 307 qn. Pola liszt 44 qn. cukor 11-3 qn. Zengg korpá 17 qn. tengeriliszt

1890 június 16-án.
32-3 qn. bab 30 qn. tengeri 312-9 qn. qn. liszt 41 qn. szesz 48 buza 10-3 qn. Ika liszt 14-3 qn. Rimini szén 400 qn. Zengg tengeri 99-7 qn. Jablanaz tengeriliszt 49-6 qn. liszt 20 qn. Cattanuaa lécz 1500 dr. deszka 1876 drb.
június 17-én.
Zára liszt 23-1 korpé 21 qn. eczet 18-6 bórók 13 qn. S. Giorgio deszka 1500 dr. lécz 2400 drb. átfala 13 m³. Liverpool collulosa 400 qn. teserfa 20 m³. telk 100 liszt 2100 q. cserkivonat 900 q. Manfredonia deszka 3216 drb. átfala 12 m³. donga 1200 drb. Traghetto tengeri 12 qn. Cervignano rizs 400 qn. Zengg liszt 40-1 lengeriliszt 34-5 qn. kávé 13-9 cukor 55-9 qn. korpá 11-8 qn.
június 18-án.
Zengg tengeriliszt 27-3 qn. tengeri 110-7 qn. liszt 218-9 qn. Scutari deszka 2570 drb. fatábla 1400 drb. Ooati deszka 1964 drb. Triest bor 1800 drb. Pola liszt 130 drb. kőolaj 18 qn. rizs 16 qn. Buccari korpá 10 qn. Cattaro deszka 1800 drb. Ika liszt 20 qn. Budua faáru 18-5 qn. átfala 14 m³. liszt 25-5 qn. Ouzola liszt 38 qn. deszka 1500 drb.
június 19-én.
Liverpool liszt 2375-9 qn. tanin 1149-4 szálvia 221-5 qn. keményítő 101-5 papír 46-9 qn. Rouen bor 969-8 deszka 8341 dr. liszt 500 qn. Metcovich liszt 412-7 qn. tenzéri 62-6 qn. korpá 115 qn. buza 202-2 zab 50-3 kőolaj 11 vn. Ika liszt 35-7 qn. Capramarittima deszka 1028 drb. donga 3180 drb. Genova fatábla 48323 drb. rud

1890 június 19-én.
1350 drb. donga 20500 drb. szállá 160 m³.
június 20-án.
Cattaro liszt 72-1 qn. vasárú 65-8 qn. zsír 23-4 qn. rizs 34 qn. butor 10 qn. Triest liszt 30 qn. ápa 66-5 qn. rizs 51 qn. papír 24-8 qn. butor 12-1 qn. tamarindo 160-2 qn. boro 11-1 qn. Pola liszt 95-9 qn. Zengg tengeriliszt 66-9 qn. liszt 50-9 tengeri 27 qn. Ika liszt 19-3 qn. Marseille szálfa 624-2 m³. donga 69524 dr. deszka 6024 drb. erődészka 388 drb. ceria 46-2 m³. S. Giorgio cserfa 50 m³. Traghetto zab 42-4 qn. Lussin liszt 98-6 qn. sodronnyótél 13-4 qn. Ragusa faszén 160 qn. Abbazia téglá 220 qn.
június 21-én.
Zengg liszt 119-5 qn. tengeriliszt 32-0 q. sör 20-4 rizs 49 vasárú 11-3 kén 10 tézsa 42-9 qn. Ika liszt 14-6 qn. Zengg ezüst 450 drb. Rabaz tengeri 12 qn. Ancona faszén 300 qn. Trau liszt 32-3 q. rizs 15 qn. Triest rud 4230 drb. donga 5000 drb. Palermo rud 885 drb. Calamata talpa 4956 drb. Patrasso erődészka 6085 drb. Fianona tengeri 120 qn. Vallegrande buza 50 qn. liszt 10-7 qn. Rovigno rizs 20 qn. átfala 10 m³. Gelsa buza 200-7 qn. deszka 1125 drb. átfala 18 m³. Budua buza 38-7 qn. liszt 70 qn. Termoli deszka 3670 drb. átfala 20 m³. donga 1470 drb. Curzolt buza 50 qn. deszka 540 drb.

